

liberalci so celih 20 let kmetski stan zaničevali, da še sedaj trpi zlasti po krivičnih volilnih redih. Toda sedaj, ko so propali in bi zopet radi na konja vplezali, ga lovijo po znanih liberalnih „bauernvereinih“ in ga ščunjejo zoper ministra grofa Taaffeja, češ, da drži s Slovani in dela Nemcem krivico. Toda kmeti se jim le malo posedavajo na limance, na Českem uže celo ne; tukaj se je eden takšnih „vereinov“ liberalnim dohtarjem celo izneveril in v občnem zboru izrekel: da nemški kmetje ne trpijo hujškanja na slovanske Čehe, ampak privoščijo tem vse pravice, katere jim z Nemci vred gredó. No, to so vendar pametni Nemci. S takimi je porazumljenje lahko. Pravi hujškači so le nemški liberalci, ki hočejo vsem drugim po glavah hoditi. — V Ljubljani imajo dopolnilne volitve za mestni zastop; Nemci upajo takrat Slovence premagati, ker so se ti med seboj sprli; mizar Regali je se ločil od večine Slovencev, si osnoval nek list: „Ljudski glas“ in dela tako neumne razprtije, kakor da bi bil človek od Nemcev najet. Vkljub temu upajo Slovenci še zmagati. Bog daj! — Nova ogerska postava zoper oderuhe (lihvarje) prepoveduje tudi krčmarjem — če kakor za 8 fl. pivcem na up dajati. — V Gališkem živi mnogo Judov; med temi je nekaj liberalcev, ki se odtegujejo nekaterim židovskim verskim šegam. To je židovske pridgarje ali rabinarje tako razdražilo, da so takšne odpadnike izobčili. Ti pa tožijo rabinarje pri sodniji, kar je razburjenost pomnožilo. Rabi Schneider, a ob enem državni poslanec, je od mrtvuda zadet naglo umrl.

Vnanje države. Nemški cesar, 86letni Viljelm boleha, ter je zvečinoma v polstelji, njegov Bismark pa tudi ni zdrav, dobil je neko bolezen v grlu. — Francozi so v osrednjo Afriko poslali vojakov, da se polastijo pokrajin ob velikej reki Niger. — Angleži bojijo se irskih zarotnikov tako močno, da straži 2000 vojakov večje vladine palače v Londonu; okolo hiše pa, kder zboruje parlament, t. j. angleški državni zbor, nastavljen je cel bataljon vojakov. — V Rimu tudi puntarski zarotniki razsajajo, v palači za pravosodje poknila je steklenica, natlačena z dinamitom; enakih steklenic so policaji našli nastavljenih tudi v kraljevi palači. To je palača: Kvirinal imenovana, ki je papeževa bila, rajni kralj Emanuel jo je papežu po sili vzel. — Črnogorski junak Števo Vrbica prišel je v turško mesto Skadar kuruze kupovat; naenkrat napadnejo ga Albanezi ali Arbanasi in ga ubijejo. Na to hoče 200 Črnogorcev v mesto, da se maščujejo pa turško vojaštvo jim zabrani vstop. To utegne hudih nasledkov imeti. — Srbska kraljica zapustila je Belgrad in se odpeljala nad Dunaj v Italijansko. — Bolgarski knez je šel v Atene obiskovat greškega kralja, s katerim se bržčas poda pozneje

v Moskvo h kronanju ruskega carja. — Rusi nameravajo ob izlivu Donava v Črno morje postaviti veliko trgovsko mesto s pristaniščem za največje ladije.

Za poduk in kratek čas.

Trst.

II. Cerkva sv. Justina-San Giusto-škofijska katedrala, je starodavna prav veličastna stavba. V obče resnijo, da je bila svoje vreme pagansko svetišče. Visoka ni ali je široka. Petero ladij sloni na okroglo tenkih, kamnatih stebrih 7 do 8 v ednej vrsti postavljenih. Uprav to stebrovje podaja notranjim prostorom skrivnostni značaj, ki ga imajo stari helenski in rimski templi. Stene brez vsakih slikarij so začrnele in zaprašene.

V poslednji desni in levi ladji najdeš 13 kapelic s primernimi oltarji, izmed katerih je bil eden ustanovljen in postavljen v zahvalo za srečno rešitvo blagega nadvojvode Ferdinanda Maksa, pozneje toli nesrečnega cesarja Mehikanskega, iz smrtne nevarnosti v hudej morske nevihti.

Zunaj okolo cerkve se nahaja mnogo važnih starinskih spomenikov, kakor okolo Celjske farne cerkve. Poseben prostor je odločen spomeniku slovečega učenjaka Janeza Joahima Winckelmanna, vrlo znanega poznateljca in kritika v obrazivnih umetnostih, katerega je leta 1768. zlobni Arcangeli zavrato umoril. — Druga jako čedna cerkva je posvečena sv. Antonu — San Antonio nuovo. Vhod, atrij ali predvorišče že očara gledalca. Sloni na šesterih ogromnih stebrih; na pročelji pak nosi napis: „Divo s. Antonio thaumaturgo“.

Nad glavnimi durmi je v ploščo vrezana kratka zgodovina tega ličnega hrama Božjega: „Templum divi Antonii thaumaturgi, regionis Theresianae patroni ex liberalitate municipii Tergestinarum in area vetusti fani a solo exstructum Bartholomaeus episcopus Terget. Justinop. sollimni ritu consecravit die 14. Octobris 1849. Ipso anno saeculari ab excitata nova urbe, quae Avg. Imp. M. Theresiae nomine decoratur“. Cerkva je prostorna in svitla, imajoča dve kupi — na sredini in nad velikim oltarjem.

Raznolične slike umetniške cene oživljajo na primernih krajih mrtvo zidovje. — Skoro tako je zidana tudi jezuitska cerkva, posvečena Mariji Devici — Santa Maria Maggiore. Pravijo, da se ondi nahajate dve dragoceni sliki dveh slovutih italijanskih mojstrov: Madonna od Sassoferata in velika slika na presno od Santija. Poleg te Božje hiše stoji cerkvice, na katere zunanji spredni plati sem zapazil svete Klare podobo. Hotel sem si tudi notranje prostore ogledati. Pa čudno! Cerkovnik me zapelje

noter, a tukaj ne najdem ničesar izvzemši par stolov in zeleno-pokrito mizo, na katerej je ležalo lepo vezano sv. pismo, v nemški prelogi. Mož pošten! kaj pa je to? vprašam spremljevalca. To je kalvinski tempel, odvrne resnobo. Kalvinski? Taka je.

Nekdanjo katoliško cerkvico je mestno sta-rešinstvo podelilo protestantom Kalvincem. Pa tudi Luterani Augsburskega veroizpovedanja imajo posebej prav dično gotiški sezidano bogamolnico. —

Slovansko-grška cerkva leta 1861 dokončana v bizantinskem slogu po vzgledu Sofijine cerkve v Carigradu je vsakako finega okusa in redke vrednosti. Bogato in praznično je oklepšana z živo barvanimi podobami raznih svetnikov vzhodne cerkve, kakor sv. Spiridijona, sv. Save in družih.

Zunaj po oglih najdeš obilo pomenljivih napisov v staroslovenskem cerkvenem jeziku. Rad bi si bil nekatere zabiležil v dnevniku, pa bolel me je že vrat radi tolicege ogledovanja. Skoro vsi večji narodi imajo v Trstu svoja svetišča tako Angleži in Židovi. Sosebno židovska sinagoga sme se meriti z najlepšimi po drugih večjih mestih.

Kdor hoče česa finega, elegantnega, izvanredne dragocenosti videti, naj ne zamudi prilike, da obiše muzej di Revoltella. Bogatin Revoltella je po svojej smrti zapustil Tržačanom svojo prekrasno palačo z vsemi lepotijami in dragotinami, katere je sam nabral širom sveta in sam skupaj nanosil od vseh dežel.

V društvu č. g. Gomilšaka nemškega pridgarja pri sv. Antonu in dobro znanega slovenskega pisatelja sem prehodil in pregledal to bogato zakladnico najfinejših rečij, kakor umetnih po 15—20.000 fl. vrednih podob, srebrnih majolk po tisoč in tisoč gold. cenjenih, miz in stolov redke krasote — v obče stvarij, po katerih se ti oko obeša in pase, da ga od njih lahko ne ločiš. Zajedno sta občudovala te izborne lepotije grofa Larisch-Mönich in Korinsky, ki sta sicer že mnogo sveta obhodila pa sta zatrjevala, da sta našla v tej razstavi umetno dovršena dela, kakoršnih po drugod nista videla tudi ne v Rimu in ne v Firenci.

Nekdaj se je v Trstu tujec brzo spehal in utrudil hode po slokih, tlakanah ulicah, sedaj se pak zamore nemudoma zapeljati od ednega konca do drugega po železnici Tramway.

Za dobre pol ure lahko zamenj prijetno sprehajališče Corso z onim v prijaznem logu po griči — Boschetto.

Ko si mestne imenitnosti vsaj površno ogledam, hitim še v tovarnico ali arsenal avstrijskega Lloydja, v velikansko napravo, kder izdelujejo nove parobrode vsake vrste in popravljajo stare, poškodovane. Žilavi možaki so dovrševali ravnokar parnik, ki bode neki nosil

na svojem hrbtu težo 40—60.000 centov. Kaj takšnega se ne vidi za vsakim hribom.

Tukaj naj končam, da si še nisem dobro začel, svoje opazke o Trstu tem najvažnejšem mestu avstrijske države za pomorsko trgovino. Komur se ne dozdeva moja sodba za vsem prava, naj si jo sam blagovoljno popravi.

Smešnica 13. Bilo je po zimi, ko vpraša učitelj nekega učenca: „Kod si pa ti hodil, da prideš tako pozno v šolo?“ „Ej“, pripoveduje učenec, „pot je bil tako polzek, da, ako sem le eno stopinjo storil naprej, zdrsnil sem za dve nazaj“. „Kako si pa potem vendar v šolo prišel“, čudi se učitelj. „Proti domu sem bil obrnjen“, odreže se učenec.

Razne stvari.

(Svitli cesar) obišejo meseca julija t. l. Radgono, Strass, Maribor, Ptuj, Slov. Bistrico in Celje.

(Okrajni odbor mariborski) je sestavljen: dr. Schmiderer, načelnik, njegov tast stari Girstmayer, namestnik, Kornfeld, Nagy, R. Pachner, in J. Bancalari, odborniki; sama nemška, magyarska, italijanska in židovska kri. —

(Mariborski Nemci) in nemškutarji, ki imajo v Razvanji posestva, volili so v srenjski zastop zvečinoma sebe, da potisnejo domače večje posestnike na stran in vrinejo „šulvereinsko-šolo in svetu naznanjajo: glejte, kako Slovenci gorijo za ponemčenje!

(Ukradli) so špeh in obleko železniškemu čuvaju v Terbonjem, krčmarju Škodi pri Zidanem mostu velik voz, M. Krušiču v cerkvi pri sv. Jožefu v Celji 160 fl. iz žepa in 400 fl. v menjicah, gospej Schwendenweinovej iz Velike Kaniže na železnici od Pragerskega v Maribor listnico s 170 fl

(Pri Cmureku) v Muri na otoku našli so 50letno norljava babo. Spravili so jo v bolnišnico Radgonsko, kder je umrla.

(Ciganice prerokovale) so M. Kocpeku v gornji Voličini sv. Lenartskega okraja, za kar jim je dal 17 fl. 2 kokoši, 1 pištolo, obleko in čevlje. Ciganov je 8 potem potegnolo proti Jarenini.

(Lastno dete umorila) je Ana Pregradova pri sv. Petru pod sv. gorami.

(Vinorejsko društvo) v Brežicah je umrlo, a porodilo se je nemško „šulvereinsko.“ Grajski oskrbnik Peschke in nekov Zechner sta mu botra. Brežice delajo Slovincem sramoto s svojim posilnim in ostudnim nemškutarstvom ob hrvatsko-slovenskej meji.

(Mariborsko skladišče) bo obsegalo dva velika hrama; do sred leta hosta požidana in stala 150.000 fl. Železnica bode nategnila svoje magacine, kar bo 30.000 fl. veljalo.